

International Science Group

ISG-KONF.COM

XIII

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"CULTURAL AND ARTISTIC PROCESSES IN THE CONTEXT
OF THE EUROPEAN SCIENTIFIC SPACE"**

Valencia, Spain

November 26-29, 2024

ISBN 979-8-89619-793-5

DOI 10.46299/ISG.2024.2.13

CULTURAL AND ARTISTIC PROCESSES IN THE CONTEXT OF THE EUROPEAN SCIENTIFIC SPACE

Proceedings of the XIII International Scientific and Practical Conference

Valencia, Spain
November 26 – 29, 2024

UDC 01.1

The 13th International scientific and practical conference “Cultural and artistic processes in the context of the European scientific space” (November 26 – 29, 2024) Valencia, Spain. International Science Group. 2024. 350 p.

ISBN – 979-8-89619-793-5

DOI – 10.46299/ISG.2024.2.13

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of accounting, Audit and Taxation, State Biotechnological University, Kharkiv, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

TABLE OF CONTENTS

AGRONOMY		
1.	Lasso Liang MODERN AGRICULTURAL SYSTEMS: TRANSFORMING URBAN SPACES WITH MICROALGAE AND PHOTOVOLTAIC INTEGRATION	11
ARCHITECTURE, CONSTRUCTION		
2.	Курілович К.В., Бабенцова О.С., Вербовецька В.В., Сліпченко В.Р. БІОМІМЕТИЧНІ ПІДХОДИ В БУДІВНИЦТВІ: ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ МАТЕРІАЛІВ І СТРУКТУР ДЛЯ СТВОРЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ БУДІВЕЛЬ	15
ART HISTORY		
3.	Antonova M. THE MELODRAMA “AMPHION” BY ARTHUR HONEGGER: PECULIARITIES OF THE GENRE	18
4.	Lavryk N., Andriianova O. THE ODESA FESTIVAL “ARTE DA CAMERA: ENSEMBLE SPACE” AS A FORM OF CHAMBER MUSIC	19
BIOLOGY		
5.	Топчій М.С., Стришко А.С., Подорожнюк М.С. ФАКТОРИ, ЩО ОБУМОВЛЮЮТЬ РОЗВИТОК СКОЛІОЗУ	23
CHEMISTRY		
6.	Mammadova A.F. PROPERTIES OF ETHYLENE-PROPYLENE RUBBER	27
ECONOMY		
7.	Шилова В.О., Коломієць Г.М. ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ – ІМПЕРАТИВ ІІ ВІДНОВЛЕННЯ	34
GEOGRAPHY		
8.	Taranova N., Taranov B., Bila N. THE DEVELOPMENT OF CHOREOGRAPHIC ART IN TERNOPIL REGION: A GEOGRAPHICAL PERSPECTIVE ACROSS CENTURIES	38

9.	Царик П.Л., Оливко О.А., Царик Л.П. ОЦІНКА РЕКРЕАЦІЙНОЇ ПРИДАТНОСТІ ЛАНДШАФТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ "МАЛЕ ПОЛІССЯ"	48
GEOLOGY		
10.	Ішков В.В., Дрешпак О.С., Козар М.А., Березняк О.О., Чечель П.О. ЗВ'ЯЗОК МІЖ ВМІСТАМИ БЕРИЛІЮ ТА АРСЕНУ У ВУГІЛЬНОМУ ПЛАСТІ С5 ШАХТИ "ПАВЛОГРАДСЬКА" (УКРАЇНА)	57
JURISPRUDENCE		
11.	Гришко В.І., Цевух А.І. ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	97
12.	Гук Д.О. СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	101
13.	Завалій Д.С. КІБЕРБЕЗПЕКА У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ В УКРАЇНІ	105
14.	Сидора Р.В. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ КРИПТОВАЛЮТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	108
15.	Соц Д.В. РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ	110
16.	Шинкарьова Д.Г. СУТНІСТЬ КРИПТОВАЛЮТ ТА ЇХ СТАТУС	113
LINGUISTICS		
17.	Войнова М.В. АНТРОПОНІМІКОН МЕШКАНЦІВ УМАНІ У 1920 РОЦІ	116
18.	Карпенко О.Ю., Іщенко В.С. МОТИВАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАЗВ ПІСЕНЬ ГУРТУ "IMAGINE DRAGONS"	119

19.	Ковалишен С.В., Домніч Л.М. МОВНІ КУРСИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ МІГРАНТІВ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ АДАПТАЦІЇ В ЄВРОПІ	124
LITERARY STUDIES		
20.	Марцінковська І. РИТУАЛЬНО-МАГІЧНА ПОЕТИКА ЗАМОВЛЕННЯ	130
21.	Марцінковська І. ПОЕЗІЯ ВАСИЛЯ БАРКИ ЯК ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ДУХОВНОГО ШЛЯХУ: АПОЛОГІЯ РЕЛІГІЇ ЧЕРЕЗ ЖИТТЄВИЙ ДОСВІД	140
MANAGEMENT, MARKETING		
22.	Ігнатюк В.В., Журенко М.М. МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ТРАНСПОРТНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	144
23.	Ігнатюк В.В., Агій О.І. ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ТРАНСПОРТНЕ ПІДПРИЄМСТВО	148
24.	Мурга С.О. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА	151
MEDICINE		
25.	Fidarova D., Kaminska I. POST-TRAUMATIC STRESS DISORDER: A MEDICAL PERSPECTIVE	157
26.	Slonetskiy B., Verbitskiy I., Slonetska L., Yaremchuk M., Shvedenko Y. ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЯ ОБ'ЄМУ РЕЗЕКЦІЇ ПОРОЖНИСТОГО ОРГАНУ В УРГЕНТНІЙ АБДОМІНАЛЬНІЙ ХІРУРГІЇ	161
27.	Бирюков В.С. ДО ПИТАННЯ ПРО МОЖЛИВОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЗАКОНІВ ЛОГІКИ У КЛІНІЧНЕ МИСЛЕННЯ	165

28.	Бобрусь М.Є., Калініна А.С., Гаврилов А.В. COVID-19 У ДІТЕЙ З АСТМОЮ	172
29.	Гончарь О.М., Кропівний М.В., Морока Р.К., Кайнара В.М. ЛІКУВАННЯ ПІГМЕНТНОГО РЕТИНІТУ	175
30.	Крецу Н.М., Боднарюк Н.І., Головка М.І., Руснак М.С. НЕОНАТАЛЬНИЙ ГЕРПЕС: ПОШИРЕНІСТЬ, СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ	178
31.	Малик Н.В., Бобрусь М.Є., Калініна А.С. ВТОРИННА АРТЕРІАЛЬНА ГІПЕРТЕНЗІЯ В ПРАКТИЦІ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ	183
32.	Малик Н.В., Стеблянко О.О. РОЛЬ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ У ПРОФІЛАКТИЦІ СЕРЦЕВО- СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ	186
33.	Оліфіренко Д.Є., Білошапка А.В., Овчар А.В., Малич Т.С. ВПЛИВ ВНУТРІШНЬУТРОБНИХ ІНФЕКЦІЙ НА РОЗВИТОК ПЛОДА ТА НОВОНАРОДЖЕНОГО	190
34.	Удод О.А., Алігаджиева Г.М., Афоніна В.В., Соболев О.Г. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТОМАТОЛОГІЧНИХ ФОТОПОЛІМЕРИЗАТОРІВ З РІЗНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ СВІТЛА	194
35.	Харківська Д.О., Захарченко В.С., Гаврилов А.В. ВІРУСНІ ГЕПАТИТИ У ДІТЕЙ: ЕПІДЕМІОЛОГІЯ, ПРОФІЛАКТИКА ТА ЛІКУВАННЯ	197
PEDAGOGY		
36.	Gorlach V. ADVANTAGES OF STUDYING LIBERAL ARTS AND LIBERAL SCIENCE PROGRAMS FOR THE DEVELOPMENT OF INTERCULTURAL TOLERANCE	200
37.	Pidlubna I., Shtainer T. CREATIVE ACTIVITY DURING THE FORMATION OF DESIGN AND CONSTRUCTION COMPETENCE OF FUTURE TECHNOLOGY TEACHERS IN A SPECIALIZED SCHOOL	202

38.	Tao Zhiqi THE INFLUENCE OF THE “ONE BELT, ONE ROAD” STRATEGY ON THE CONCEPT OF MULTICULTURAL COMPETENCE OF TEACHERS IN THE PEOPLE’S REPUBLIC OF CHINA	207
39.	Trofimchuk V., Shuryn O., Hryhorchuk V., Yarmolovych D., Dorosh G. APPROACHES TO THE FORMATION OF GENERAL LABOUR SKILLS OF STUDENTS IN THE PROCESS OF LABOUR TRAINING	210
40.	Іщенко А. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПРОГРАМИ СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА ЕРАЗМУС+: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	215
41.	Ван Цзялун СПЕЦИФІКАНТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДО ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДИЗАЙНЕРСЬКОГО СПРЯМУВАННЯ	218
42.	Гаврилишена О.О. THE USE OF AN ELECTRONIC TEXTBOOK AS A MEANS OF EDUCATIONAL PURPOSE IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION OF GENERAL SECONDARY EDUCATION	221
43.	Голубков В. НАПРЯМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	223
44.	Жукевич І.П., Бірюкова Н.А. САМООСВІТА ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ В ЕПОХУ РОЗВИТКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	228
45.	Заруденець І.О. РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ У ШКОЛАХ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	231
46.	Лихолат Ю.В., Асламов Є.О., Кобець О.С., Коршиков С.І., Сидорова В.А. ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИН ЗАХИЩЕНОГО ҐРУНТУ ПРИ ПРОВЕДЕНІ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ З БІОЛОГІЇ	235

47.	Лотиш Н.Г., Сеньківська Л.І., Папінко Р.М., Усенко Д.В., Федін М.В. ВІРТУАЛЬНІ КЛІНІЧНІ СЦЕНАРІЇ ТА СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ "ПЕДІАТРІЯ"	238
48.	Мовчун С.С., Корнійчук Р.М., Мислінчук В.О. ДОМАШНІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ЗАВДАННЯ З ФІЗИКИ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ МІЖПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ	241
49.	Моркот Д. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НЕТРАДИЦІЙНИХ УРОКІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	246
50.	Охрименко Л. РОЛЬ DIGITAL-РЕКЛАМИ В РЕБРЕНДИНГОВІЙ КАМΠΑНІЇ	249
51.	Полубоярина І.І., Бондарева О.Н., Афанасенко Л.Н. АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ	252
52.	Холодов С.А., Орлов Д.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ В КОМПЛЕКСНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ПРОЯВАМИ ДЕГЕНЕРАТИВНИХ ЗМІН ХРЕБТА	256
PHARMACEUTICAL SCIENCES		
53.	Катинська М.Г. ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ АПТЕКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ФАРМАЦЕВТІВ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК З ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ	262
PHILOSOPHY		
54.	Panasiuk M. NEOLIBERAL BODY HORROR AND BODILY AUTONOMY IN MEDIA-SATURATED NETWORKS: A CRITICAL ANALYSIS OF THE FILM SUBSTANCE (2024)	266
PSYCHOLOGY		
55.	Отземко А.С. РОБОТА ПСИХОЛОГА З КНИГОЮ "ЧОМУ ТАТО НЕ ВДОМА?" ЯК ЕЛЕМЕНТ НОРМАЛІЗАЦІЇ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ДІТЕЙ, БАТЬКИ ЯКИХ Є УЧАСНИКАМИ БОЙОВИХ ДІЙ	272

56.	Чернов А.А., Заїка В.М., Лебедев В.А., Дерябіна Н.В., Чикуров Д.О. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ	274
PUBLIC ADMINISTRATION		
57.	Shutka I. ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF DIFFERENT TYPES OF TERRITORIAL MARKETING AND THEIR ROLE IN PUBLIC ADMINISTRATION	281
TECHNICAL SCIENCES		
58.	Bazylkhanova E., Zhulduz A., Alina Y. CHARACTERISTICS OF THE SPECIFIC MICROFLORA OF PROBIOTIC STARTER CULTURES AND YEAST	285
59.	Mengjie Wang, Jinao Yu FINANCEODE: A NEURAL ODE-BASED FRAMEWORK FOR CONTINUOUS-TIME ASSET PRICE MODELING IN FINANCIAL MARKETS	288
60.	Ovcharenko V., Tokarieva O. IMPROVING THE DYNAMIC CHARACTERISTICS OF MANIPULATOR ROBOTS THROUGH NONLINEARITY COMPENSATION	294
61.	Saik P., Lozynskiy V., Adamchuk A. WAYS TO INCREASE THE SUPPLY OF CONSTRUCTION MINERAL RESOURCES	296
62.	Бойко К.В., Чудновський В.Я.Є., Малахов С.В. УЗАГАЛЬНЕННЯ НАПРЯМІВ ПРОГРАМНОЇ ДИВЕРСНОСТІ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ	299
63.	Данилов В.Я., Джалаганія Б.І. СИСТЕМА ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ТУРИЗМУ З ВИКОРИСТАННЯМ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ ГЛИБОКОГО НАВЧАННЯ	309
64.	Кемпник Р.В., Басюк Т.М. ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ІЗ ПАРСИНГУ ДАНИХ ДЛЯ ПРОЦЕДУР ПРОГНОЗУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ СПОРТИВНИХ ПОДІЙ	316

65.	Корчак М.М. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ КОМБІНОВАНОЇ МАШИНИ ДЛЯ ПОДРІБНЕННЯ ГРУБОСТЕБЛОВИХ РОСЛИННИХ РЕШТОК	319
66.	Лабуткіна Т.В., Демченко М.К. ПЛАНУВАННЯ СЕАНСІВ КОМУНІКАЦІЇ НАЗЕМНИХ СТАНЦІЙ З КОСМІЧНИМИ АПАРАТАМИ ЗВ'ЯЗКУ, ЩО СУПРОВОДЖУЮТЬ МІСІЇ ОРБІТАЛЬНОГО СЕРВІСУ	327
67.	Лисюк Г.П., Бабенко О.В., Захаров Ю.Ф., Мітяєв В.Я.Б., Попов О.Ю. УДОСКОНАЛЕННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ СПАЛЮВАННЯ ТВЕРДОГО ПАЛИВА ЗМІННОГО СКЛАДУ В ТОПКАХ З ЦИРКУЛЮЮЧИМ КИПЛЯЧИМ ШАРОМ	337
TRANSPORT		
68.	Доля К.В. ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ	342
VETERINARIAN		
69.	Якименко Т.І., Токарева В.А. ПОРЯТУНОК, ОРГАНІЗАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ТА РОЛЬ ВОЛОНТЕРІВ У ДОПОМОЗІ ТВАРИНАМ ПІД ЧАС ВІЙНИ	346

ВТОРИННА АРТЕРІАЛЬНА ГІПЕРТЕНЗІЯ В ПРАКТИЦІ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ

Малик Наталія Віталіївна

к.мед.н., доцент
кафедри загальної практики-сімейної медицини та внутрішніх хвороб
Харківський національний медичний університет

Бобрусь Марина Євгеніївна

студентка 6 курсу 1 медичного факультету
Харківський національний медичний університет

Калініна Аліна Сергіївна

студентка 6 курсу 1 медичного факультету
Харківський національний медичний університет

Вступ. Артеріальна гіпертензія – це найпоширеніша патологія серцево-судинної системи. Вторинна, або симптоматична, гіпертензія – це підвищення тиску, при якому причину виникнення патології можливо з'ясувати. ВООЗ стверджує, що понад мільярд людей страждають на підвищений артеріальний тиск. Що стосується вторинної форми цього захворювання, то вона зустрічається у близько 10% всіх хворих з гіпертензією.

Часто молоді люди з вторинною гіпертензією піддаються специфічному лікуванню, а у людей похилого віку не завжди вдається досягнути цільового рівня АТ за допомогою специфічного лікування. Тому задля попередження виникнення незворотних змін у серцево-судинній системі необхідно якомога раніше виявити та почати лікування гіпертензії.

До найбільш поширених причин виникнення цього захворювання у дітей та підлітків відносять паренхіматозні та судинні захворювання нирок, коарктація аорти. У дорослих до етіологічних факторів відносяться ендокринні порушення (первинний гіперальдостеронізм, синдром Кушинга, феохромоцитома, гіпотиреоз та гіпертиреоз), захворювання нирок (стеноз ниркової артерії, діабетична нефропатія, гломерулонефрит) та апное уві сні.

Мета роботи. Визначення груп пацієнтів, яким необхідно проводити обстеження для виявлення вторинної артеріальної гіпертензії.

Матеріали та методи. Огляд сучасної наукової літератури. Аналіз статей з даної теми. Настанова 00075. Вторинна гіпертензія.

Результат та обговорення. При первинному зверненні пацієнта до лікаря важливо помітити критерії, які можливо вказують на вторинну гіпертензію. До таких ознак можна віднести ранній початок гіпертензії (<30 років у пацієнтів без факторів ризику), підвищення АТ у дітей препубертатного віку, стійка гіпертонія (>140/90 мм. рт.ст., не дивлячись на застосування трьох антигіпертензивних препаратів), важка гіпертонія (>180/110 мм. рт. ст.) або гіпертонічні кризи,

наявність ураження органів-мішеней, несподіване підвищення АТ у раніше стабільного пацієнта, відсутність зниження АТ при 24-годинному амбулаторному моніторингу. Пацієнтів з такими клінічними проявами слід скеровувати на додаткове обстеження.

Після призначення антигіпертензивної терапії необхідно призначити повторну консультацію через деякий час, щоб проконтролювати стан пацієнта. Запідозрити вторинну артеріальну гіпертензію ми можемо, якщо на повторному огляді виявлено:

1. Дуже стійка артеріальна гіпертензія;
2. Надмірне зниження ШКФ при прийомі малих доз інгібіторів АПФ;
3. Надмірне зниження калію при прийомі невеликих доз діуретика;
4. АТ знижується при лікуванні, але залишається лабільним.

Пацієнти з надлишковою вагою та резистентною гіпертензією мають пройти обстеження на виявлення ендокринних порушень. У осіб, які мають підвищення АТ й генералізований атеросклероз, може спостерігатися стеноз ниркової артерії, що буде викликати вторинну гіпертензію. Для діагностики використовують доплерівське ультразвукове дослідження.

При виявленні підвищеного вмісту креатиніну в плазмі, наявність білку та/або крові в сечі можемо запідозрити паренхіматозне ураження нирок.

Ендокринні захворювання також можуть бути причиною вторинної артеріальної гіпертензії. При виявленні гіпокаліємії можемо запідозрити первинний гіперальдостеронізм. Підвищений рівень альдостерону та низька активність реніну підтверджує цей діагноз.

Феохромоцитома зустрічається не так часто, як інші захворювання. Клінічно вона проявляється пароксизмальною гіпертонією, серцебиттям, потовиділенням, головними болями та блідістю шкірних покривів. Доступно 2 скринінгових тести: визначення катехоламінів в добовій порції сечі та метанефрину в плазмі. Якщо результат позитивний, то пацієнт має бути скерований на МРТ.

Висновок. Вторинна артеріальна гіпертензія зустрічається у 10% людей з гіпертензією. Своєчасне проведення обстеження дозволяє усунути причину та попередити ускладнення. Особливу увагу слід приділити людям, у яких відмічається стійка гіпертензія, гіпертензивні кризи, відсутнє зниження тиску при 24-годинному моніторингу, ураження органів-мішеней та мають ранній початок хвороби <30 років. Виявлення вторинної гіпертензії суттєво впливає на план лікування.

Список літератури

1. Настанова 00075. Вторинна гіпертензія. URL: <https://guidelines.moz.gov.ua/documents/2990>

2. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги «Гіпертонічна хвороба (артеріальна гіпертензія)», затверджено наказ МОЗ України 12 вересня 2024 року №1581

MEDICINE
CULTURAL AND ARTISTIC PROCESSES IN THE CONTEXT OF THE EUROPEAN
SCIENTIFIC SPACE

3. Acelajado MC, Calhoun DA. Resistant hypertension, secondary hypertension, and hypertensive crises: diagnostic evaluation and treatment. *Cardiol Clin.* 2010 Nov;28(4):639-54. doi: 10.1016/j.ccl.2010.07.002. PMID: 20937447.

4. Stefano F. Rimoldi, Urs Scherrer, Franz H. Messerli, Secondary arterial hypertension: when, who, and how to screen?, *European Heart Journal*, Volume 35, Issue 19, 14 May 2014, Pages 1245-1254,

<https://doi.org/10.1093/eurheartj/eh534>

5. WHO. URL: https://www.who.int/health-topics/hypertension/#tab=tab_1